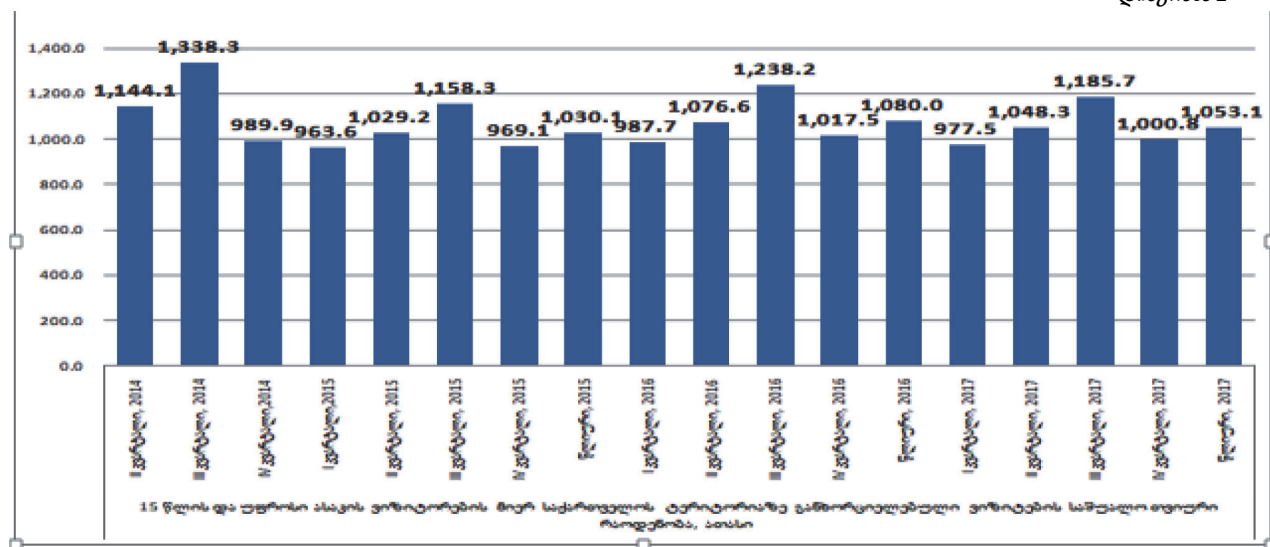

როგორია ქრონოლოგიურად ვიზიტების რეგიონული სტრუქტურა?

2014 წლის მეორე, მესამე და მეოთხე კვარტლის ჯამური ვიზიტების საშუალოთვიურმა რაოდენობამ 3472,3 ათასი შეადგინა. ყველაზე მეტი ვიზიტი თბილისსა და იმერეთიდან (შესაბამისად 23,9% და 22,5%) დაფიქსირდა, ხოლო დანარჩენ რეგიონებში მცირედი სხვაობა შეინიშნებოდა განხორციელებული ვიზიტების სიხშირის მიხედვით. 2015 წლის ჯამური ვიზიტების საშუალო თვიური რაოდენობა წინა წელთან შედარებით, 48%-ით გაიზარდა და 5150,3 ათასი შეადგინა, მოცემულ წელს ყველაზე მეტი, 1158,3 ათასი, ვიზიტი მესამე კვარტალში დაფიქსირდა, მაგრამ 2015 წლის II-IV კვარტლის ჯამური ვიზიტების რაოდენობა 9%-ით შემცირდა წინა წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემთან შედარებით. ყველაზე მეტი ვიზიტი თბილისიდან და იმერეთიდან (შესაბამისად 25,7% და 21,7%) დაფიქსირდა. 2016 წელს ჯამური ვიზიტების საშუალო თვიური წინა წელთან შედარებით კიდევ 4,8%-ით გაიზარდა და 5400 ათასი ვიზიტი შეადგინა. მოცემულ წელს, ისევე როგორც წინა წელს, ყველაზე მეტი, 1238,2 ათასი ვიზიტი, მესამე კვარტალში განხორციელდა, ხოლო ყველაზე ნაკლებად აქტიური ამ თვალსაზრისით 2016 წლის პირველი კვარტალი იყო, როდესაც 987,7 ათასი ვიზიტი დაფიქსირდა. როგორც მოსალოდნელი იყო, ყველაზე მეტი ვიზიტი თბილისიდან (28,3%) განხორციელდა. 2017 წელს ჯამური ვიზიტების საშუალო თვიურმა რაოდენობამ 5265,4 ათასი ვიზიტი შეადგინა, რაც 2,5%-ით ნაკლებია წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით. ისევე როგორც დანარჩენ წლებში, ამ წელსაც მესამე კვარტალში ყველაზე მეტი, 1185,7 ათასი ვიზიტი დაფიქსირდა. ამ წელსაც ვიზიტების უმეტესობა თბილისიდან დაფიქსირდა 26,1% და დანარჩენ რეგიონებში მცირედი სხვაობა შეინიშნებოდა განხორციელებული ვიზიტების სიხშირის მიხედვით.

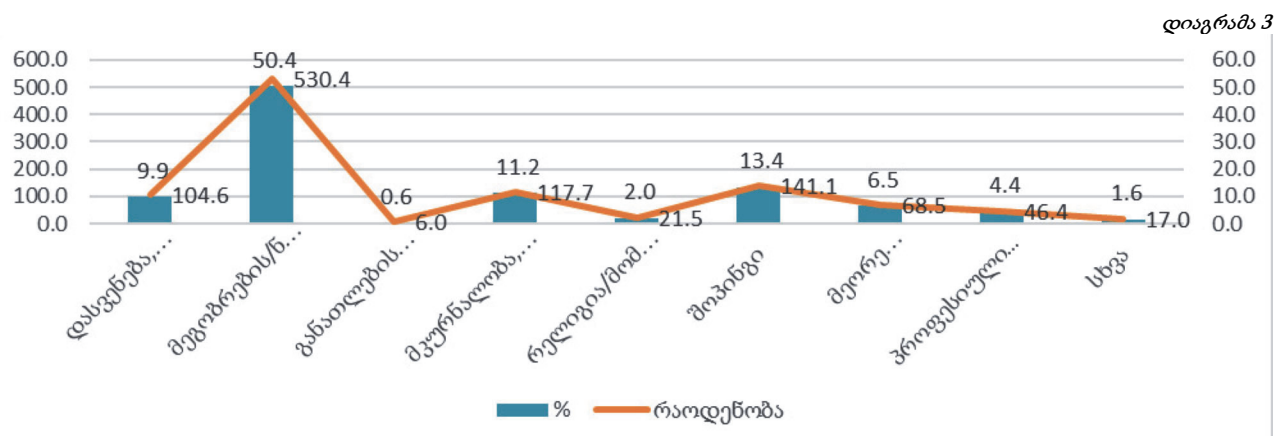
15 წლის და უდროსი ასაკის ვიზიტორების მიერ საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელებული ვიზიტების საშუალოთვიური რაოდენობა, ათასი [7]

დიაგრამა 2

ანალიზისთვის საინტერესო იყო შიდა ტურიზმის კლასიფიკაცია ვიზიტის მიზნის მიხედვით. როგორც აღმოჩნდა, შიდა ვიზიტორები მოგზაურობისას სხვადასხვა აქტივობებში მონაწილეობდნენ. საერთოდ განხორციელებული შიდა ვიზიტების უმრავლესობა 50,4%, მეგობრებისა და ნათესავების მოსანახულებლად განხორციელდა, მხოლოდ 13,4% გადაადგილდა შოპინგისთვის, შიდა მოგზაურების პოპულარულ აქტივობას წარმოადგენდა ადგილობრივი სამზარეულოსა და ღვინის დაგემოვნება, რესპონდენტების 11,2%-სათვის შიდა ტურიზმი მკურნალობა გაჯანსაღებისთვის განხორციელდა, 2% რელიგია/მომლოცველობისთვის, ვიზიტორთა მხოლოდ 9,9% -სათვის იყო შიდა ტურიზმი დასვენება და გართობისათვის განკუთვნილი. რა თქმა უნდა ეს უკანასკნელი საკმაოდ დაბალი მაჩვენებელია, რაც განასხვავებს საქართველოს სხვა ქვეყნების მაჩვენებლებისგან, სადაც შიდა ტურიზმი დასვენების ერთ-ერთ საუკეთესო საშუალებას წარმოადგენს, მაგალითად გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში.

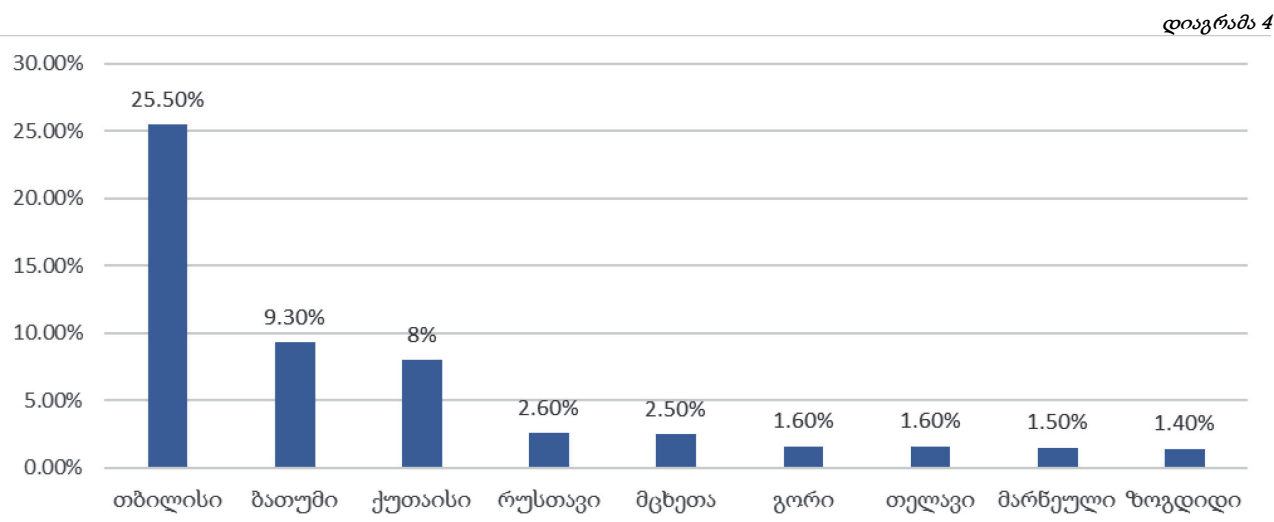
შიდა ვიზიტორების განაწილება ვიზიტის მიზნის მიხედვით 2017 წელს[7]

საინტერესო ტენდენცია გამოვლინდა რეგიონული ჭრილით რეზიდენტების მოგზაურობის მთავარ მიზნის შესწავლისას. თბილისიდან არსებული ვიზიტების 22,9% დასვენების, გართობისა და რეკრეაციის ხასიათის იყო, ანალოგიური მაჩვენებელი საქართველოს დანარჩენი ნაწილისათვის 5,3%-ია. თბილისიდან ვიზიტების 47,1% მეგობრების და ნათესავების მოსანახულებლად განხორციელდა. აღნიშნული მაჩვენებელი დანარჩენი საქართველოსათვის 51,5%-ს შეადგენდა. [6, 8]

როგორც აღმოჩნდა, შიდა ვიზიტორებისთვის ყველაზე სასურველ ქალაქებს წარმოადგენდა: თბილისი (25.5%), ბათუმი (9.3%) და ქუთაისი (8%)

2017 წელს შიდა ტურიზმის დროს მონახულებადი ქალაქების ტოპ-ათეული (%)

წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია [6], [8]

2017 წელს ღამისთევების ჯამურმა რაოდენობამ 23,97 მლნ შეადგინა, ხოლო საშუალო ღამისთევების რაოდენობამ - 2 ღამე. შიდა ვიზიტების დროს რეზიდენტების 43%-მა მინიმუმ ერთ ღამე გაათია თავისი საცხოვრისის მიღმა. ცალკეული რეგიონების მიხედვით გატარებული ღამეების რაოდენობა განსხვავებულია. ასე მაგალითად, თუ თბილისში ვიზიტორები საშუალოდ 3,5 ღამეს ათენენ, გურიაში ის 2,1-ის, ხოლო მცხეთა მთიანეთში 0,7 -ის ტოლია[7].

შიდა ვიზიტორებმა ვიზიტისას გატარებული მთლიანი ღამისთევების ჯამური რაოდენობის 61,8% მეგობრის, ნათესავის სახლში გაატარეს, 24,7% -საკუთარ სახლში, 3,9% - საოჯახო სასტუმროში, ხოლო 2,2% კი სასტუმროში. დასვენების მიზნით მოგზაურმა ვიზიტორებმა მთლიანი ღამისთევების რაოდენობის 43,5% მეგობრის, ნათესავის სახლში გაატარეს, 24,2% -საკუთარ სახლში და 13,9% კი ნაქირავებ ბინაში. როგორც ჩანს ქალები უფრო აქტიურები და მოგზაურობის მოყვარულები აღმოჩნდნენ. 2017 წლის მონაცემებით შიდა ვიზიტის განხორციელებისას ქალების წილი 54%-ს შეადგენდა. ქალები აჭარბებდნენ მამაკაცებს წინა წლების მონაცემების მიხედვითაც. 2015 წელს ქალი ვიზიტორების რაოდენობა 10%-ით აღემატებოდა კაცი ვიზიტორების რაოდენობას, 2016 წელს კი 14%-ით.

ვიზიტორების ასაკობრივი სტრუქტურის ანალიზმა ცხადყო, რომ ყველაზე აქტიური იყო, 31-50 წლის ვიზიტორების კატეგორია [7], რომელთა წილი მთლიან ვიზიტორებში 38,3%-ს შეადგენდა თუ უფრო

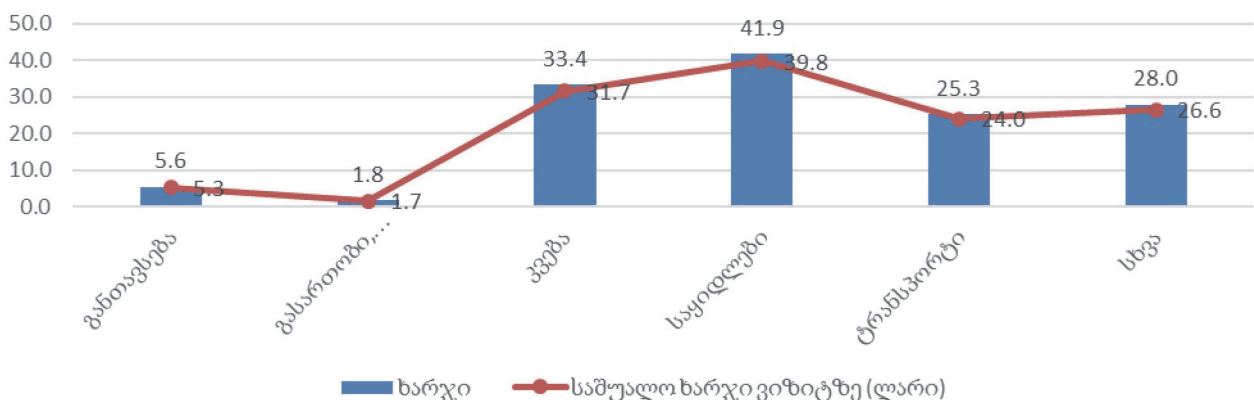
დეტალიზებას გავაკეთებთ, მაშინ მივიღებთ, რომ მათ შორის ყველაზე მეტს 19, 6%-ს 35-44 წლის ასაკობრივი ჯგუფის რეზიდენტები შეადგენდნენ, შემდეგ კი აქტიურობით გამოირჩეოდა 25-34 ასაკის ჯგუფის ვიზიტორები 19.3% -იანი წილით [6].

საინტერესოა, რაზე ხარჯავენ შიდა ვიზიტორები ფულს ვიზიტის განხორციელებისას?

2017 წლისათვის შიდა ვიზიტორების მიერ განხორციელებული დანახარჯების ჯამური მაჩვენებელი 1,61 მილიარდ ლარს შეადგენს, ხოლო ერთი ვიზიტისას გაწეული საშუალო დანახარჯი 129 ლარს შეადგენდა. დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი მთლიანი ხარჯების 30,8%, საყიდლებზე დაფიქსირდა ასევე მნიშვნელოვანი წილით იყო წარმოდგენილი საკვები და სასმელი დანახარჯებში 24.6%-იანი წილით, ტრანსპორტზე გაწეული დანახარჯები კი 18,6%-ს შეადგენდა. რეკრეაციასა და კულტურულ აქტივობებზე შიდა ვიზიტორებმა მთლიანი დანახარჯის მხოლოდ 1,3% გასწიეს.

შიდა ვიზიტორების ხარჯების სტრუქტურა (2017 წელი) [7]

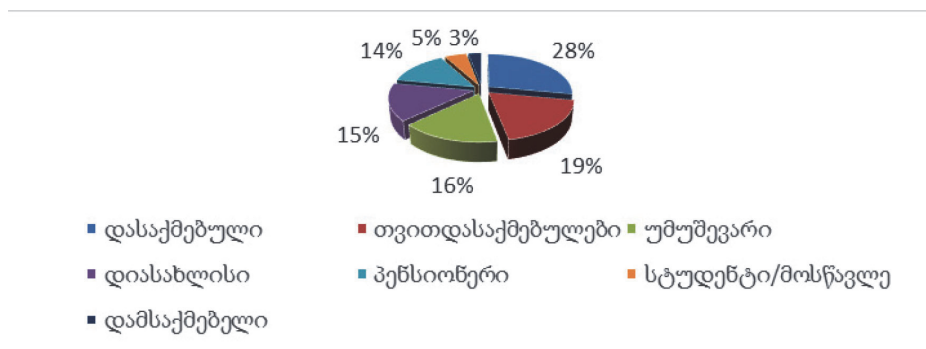
დიაგრამა 4

ვინ არიან შიდა ვიზიტორები ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით? შიდა ვიზიტორების უმრავლესობა წარმოადგენს დასაქმებულს, მათი წილი შიდა ვიზიტორებში 28%-ს შეადგენს, შემდეგ მოდის თვითდასაქმებულისა (19%) და უმუშევრების (16%) კატეგორია.

შიდა ვიზიტორების ეკონომიკური აქტივობა (2017 წელი) [6, 8]

დიაგრამა 5

წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

რა ფაქტორები ახდენენ უარყოფით გავლენას შიდა ტურიზმის განვითარებაზე საქართველოში? ნაწილი მეცნიერებისა თვლის, რომ რეალურად საქართველოდან ფინანსური რესურსები მხოლოდ იმიტომ გაედინება, რომ საქართველოში არ შეგვიძლია უზრუნველყოთ საკუთარი მოქალაქეები კონკურენტული, მაღალხარისხიანი ტურისტული მომსახურებით [3, გვ. 52]. ეს ფაქტორები პირობითად რამდენიმე ჯგუფად შეიძლება გამოვყოთ:

- მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში გაიზარდა სასტუმროების რაოდენობა, ჯერ კიდევ არსებობს განთავსების საშუალებების არასათანადო დონისა და რაოდენობის პრობლემა, განსაკუთრებით რეგიონებში, სადაც ისინი ვერ აკმაყოფილებენ შესაბამის სტანდარტებს (მაგალითად – ხევი, ხევსურეთი, თუშეთი, კახეთის ზოგიერთი რაიონი, იმერეთი და სხვა.) (აბესაძე ნ. 2018).
- რაც არ უნდა გასაკვირი იყოს, ერთ-ერთ პრობლემას წარმოადგენს კვების ობიექტების არასათანადო აღჭურვილობა და მომსახურების ხარისხი განსაკუთრებით პოპულარულ ტურისტულ ადგილებში

და საფეხმავლო ბილიკების სიახლოვეს (მაგ. ყაზბეგი – სნო – ჯუთა – როშკა; მესტია – ადიში – ხალდე – კალა – უშგული; დასასვენებელ ადგილებს მაგ: შაორის წყალსაცავი, ენგურის წყალსაცავი, და სხვა).

- ნაკლებია ან სრულად არაა გამართული სანიტარული კვანძები, განსაკუთრებით რეგიონებში.
- რადგან გაიზარდა ინდივიდუალურ, ანუ არაორგანიზებულ შიდა ტურისტთა რიცხვი, დღის წესრიგში დგას საზოგადოებრივი ტრანსპორტის ორგანიზებისა და მომსახურების გაუმჯობესების საკითხი.
- მიუხედავად იმისა, რომ მიმდინარეობს სხვადასხვა ტურისტულ ღირსშესანიშნაობამდე მისასვლელი გზების რეაბილიტაცია, ჯერ კიდევ მრავალ ისტორიულ ძეგლთან თუ სხვა ღირსშესანიშნაობასთან მისასვლელი გზა სავალალო მდგომარეობაშია (აბესაძე ნ. 2018).

შიდა ტურიზმის ზრდისათვის აუცილებელია მოგზაურთათვის მაღალი ხარისხის მრავალფეროვანი ტურისტული პროდუქტისა და საუკეთესო შთაბეჭდილების შეთავაზება, რომელიც, თავის მხრივ, საჭიროებს ყურადღების გამახვილებას სხვადასხვა ასპექტზე (მარშავა ქ. კიკორია გ. 2018). მიუხედავად ზემოაღნიშნული ხარვეზებისა, შიდა ტურიზმი საქართველოში ვითარდება და თანდათან იზრდება მისი მნიშვნელობა დღევანდელი საქართველოს ეკონომიკის აღორძინებისა და განვითარებისათვის, ის ხომ გამოირჩევა მსოფლიოში უნიკალური ტურისტული პოტენციალითა და მრავალფეროვნებით.

ლიტერატურა:

1. აბესაძე, ნ., ქინქლაძე, რ., ჩიტაძე, ქ. სტატისტიკა ტურიზმისათვის. გამომცემლობა „უნივერსალი“. თბ., 2017.
2. აბესაძე ნ., გლობალური ინდექსები და ტურიზმის განვითარება საქართველოში. სამეცნიერო გამოცემა სტატისტიკის სწავლება და სტატისტიკური კვლევები საქართველოში. გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბ., 2018.
3. ახვლედიანი, ნ., ვირსალაძე, ნ., ონიანი ი. ტურიზმის სფეროს ეკონომიკურ-სტატისტიკური ანალიზი და ძირითადი მიმართულებები. სამეცნიერო გამოცემა სტატისტიკის სწავლება და სტატისტიკური კვლევები საქართველოში. გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბ., 2018.
4. მარშავა ქ. კიკორია გ. ტურიზმის განვითარება და ეკონომიკური ზრდა. სამეცნიერო გამოცემა სტატისტიკის სწავლება და სტატისტიკური კვლევები საქართველოში. გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბ., 2018.
5. Basic questionnaire proposed by WTO to estimate visitor expenditure associated to inbound tourism. <http://www.sesrtic.org/imgs/news/Image/Basic%20questionnaire.visitor%20expenditure.pdf> Accessed on 12/04/2016
6. ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ოფიციალური ვებ-გვერდი www.gnta.ge
7. სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ოფიციალური ვებ-გვერდი. www.geostat.ge
8. <https://gnta.ge/ge/%E1%83%A1%E1%83%A2%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%A2%E1%83%98%E1%83%99%E1%83%90/>
9. https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/statistika_61265.pdf

The Main Trends of Development of Internal Tourism in Georgia

Otar Abesadze

Academic Doctor of Economics

S u m m a r y

In article are analyzed the quantitative characteristics of development of internal tourism, the structure of internal visitors according to different marks: gender, visitation places, economic activity, age group and others. The structure of internal tourism expenditure is characterized and the obstacles to the development of tourism have been identified. The relevant conclusions are made.

Keywords: tourism; analysi; cost; structure; trend.